

ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ ЗА ПРИМЕНАТА НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ОТВОРАЊЕ И ВОДЕЊЕ СМЕТКИ НА НЕРЕЗИДЕНТИ

1. ПРАШАЊЕ

Дали нерезидентите можат да имаат средства на депозитни сметки, и ако можат, дали средствата претходно или по истекувањето на рокот треба да поминат преку трансакциска сметка?

ОДГОВОР

Нерезидентите можат да имаат средства на депозитни сметки, а пред тоа средствата задолжително треба да се евидентирани преку трансакциската сметка. Исто така, по истекот на рокот за орочување на средства, средствата треба да се одобрат на трансакциска сметка на нерезидентот.

2. ПРАШАЊЕ

Во потточката 3.1 став 1 алинеја 3 е наведено дека „лицата овластени за отворање/работење со сметката на нерезидентот (правно лице) се идентификуваат со документ за лична идентификација и писмено овластување потпишано од неговиот законски застапник заверено на нотар“.

- Дали заверката на нотар се однесува и во случај кога законскиот застапник е лично присутен во банката, односно кога овластувањето го потпишува лично пред банкарскиот службеник?

- Дали потврдувањето на документот направен во дипломатски или конзуларни претставништва на Република Македонија во странство ќе се смета како документ потврден од овластено лице?

ОДГОВОР

- Доколку законскиот застапник на нерезидентот (правно лице) овластувањето за лицата за отворање/работење со сметката го потпишува лично пред банкарскиот службеник, заверката на ова овластување не е задолжителна кај нотар.

- Согласно со законската регулатива, дипломатските и конзуларни претставништва на Република Македонија во странство, покрај другите активности можат да извршуваат односно да даваат и нотарски услуги. Според тоа, заверката на документот направен во дипломатско или конзуларно претставништво на Република Македонија во странство, ќе се смета како документ потврден од овластено лице (нотар).

3. ПРАШАЊЕ

- Дали клиентите кои имаат патна исправа издадена во Република Македонија, со адреса на постојано место на живеење во странство имаат статус на нерезиденти?

- Дали клиентите кои имаат патна исправа издадена во странска држава, со адреса на постојано место на живеење во Република Македонија, имаат статус на нерезидент?

- Каков статус имаат клиентите кои во Република Македонија влегуваат со легитимација издадена од Обединетите Нации?

ОДГОВОР

- Физичките лица, коишто при отворањето на сметка презентираат документ - патна исправа издадена во Република Македонија, во која е наведена адреса на постојано место на живеење во странство имаат статус на нерезидент. Како место на постојано живеење во странство се смета ако во патната исправа е наведена и само кратенка од странската држава (пример: Срб. Ал. ЕУ и слично).

- Физичките лица коишто при отворањето на сметка презентираат документ - патна исправа издадена во странска држава, во која е наведена адреса на постојано место на живеење во Република Македонија, имаат статус на резидент.

- Физичките лица коишто при отворањето на сметка презентираат документ - легитимација издадена од Обединетите нации, имаат статус на нерезидент.

4. ПРАШАЊЕ

Во точка 6 став 1 алинеја 2, е наведено во договорот да се регулира „начинот на кој задолжително се врши ажурирање на документацијата за нерезидентот“. Дали оваа одредба ќе се применува само за договорите што ќе се склучуваат од денот на применувањето на новата одлука?

ОДГОВОР

За договорите склучени пред денот на применувањето на новата одлука, банките немаат обврска за склучување анекси кон постојните договори, но ажурирањето на документацијата за нерезидентот ќе продолжат да го вршат во согласност со Законот за спречување пари и финансирање на тероризам.

5. ПРАШАЊЕ

Во точката 6 став 1 алинеја 5 е наведено дека задолжителен елемент на договорот за отворање трансакциска сметка е дефинирање на „видот на трошоците или провизиите поврзани со работењето на сметката коишто клиентот има обврска да ѝ ги плаќа на банката“. Дали генералното повикување на обврската на клиентот за плаќање на трошоци или провизии поврзани со работењето на сметката „согласно со тарифата на банката“, ќе се смета како усогласеност со оваа одредба?

ОДГОВОР

Генералното повикување на тарифата на банката не може да се смета како усогласеност со наведената одредба, бидејќи клиентот нема да биде јасно информиран за видовите трошоци или провизии што ќе има обврска да и ги плаќа на банката.

6. ПРАШАЊЕ

Што претставува лесно достапен начин за објавување на трошоците, надоместоците и провизиите поврзани со работењето на сметката (точка 9)?

ОДГОВОР

Банката во своите интерни акти треба да го определи начинот на кој ќе ги информира клиентите за трошоците и надоместоците поврзани со работењето со сметката. Сепак, препорачливо е, во моментот на склучување договорот за отворање девизна сметка, како прилог кон договорот банката да му достави на

клиентот листа на трошоците и надоместоците поврзани со работењето на сметката (пример, 15 до 20 ставки како извадок од важечката тарифа за трошоците, надоместоците и провизиите за отворање, водење и затворање на сметка, давање услуги во платниот промет во земјата и странство, камати за позитивно салдо, камати за минусно салдо на платежни картички и слично). Исто така, банката треба во договорот или преку прилогот кон договорот да го извести клиентот за начинот на кој тој ќе има можност во секое време да се информира за промените на наведените трошоци, провизии или други надоместоци што ќе настанат после склучувањето на договорот.

7. ПРАШАЊЕ

За точката 13, има потреба од појаснување или прецизирање на износот за кој е потребно приложување образец издаден од Царинската Управа на Република Македонија, односно дали за износ еднаков на 10.000 евра, е потребно приложување на таков образец.

Дали банката може да прима уплати во ефективни денари од нерезиденти непремено во износ од 120.000 денари на месечна основа.

ОДГОВОР

Согласно со членот 2 став 2 од Одлуката за условите и висината на износот на ефективни странски пари и чекови кои може да се внесуваат или изнесуваат од Република Македонија, „нерезидентите можат во Република Македонија да внесуваат ефективни странски пари и чекови во противвредност **од 10.000 евра и повеќе**, само доколку при преминот на државната граница кај надлежните царински органи го пријават износот на ефективните странски пари и чекови што го внесуваат“. Оттука, и за износот еднаков на 10.000 евра, царинските органи се должни на нерезидентот да му издадат образец, а банките се должни да го побараат од нерезидентот при уплата на ефективни странски пари на неговата сметка.

Да, банките можат во текот на еден месец да примаат ефективни домашни пари од нерезиденти до 120.000 денари, без приложување на документ, а за износ еднаков или поголем од 120.000 денари, задолжителен е образецот кој го издаваат царинските органи.

8. ПРАШАЊЕ

Предлагаме да се разгледа можноста за утврдување на одделни критериуми за затворање на девизната сметка на нерезидентот.

ОДГОВОР

При отворање девизна или денарска сметка на нерезидент, банката е должна да склучи договор со клиентот. Начинот на затворање на сметките е задолжителен сегмент на регулирање што треба да биде опфатен најпрво во интерните акти на банката, а потоа и во договорот за отворање сметки на нерезиденти.

9. ПРАШАЊЕ

Во точката 10 е наведено дека банката е должна да воспостави интерни акти во кои ќе бидат уредени динамиката и потребната документација за ажурирање на податоците за нерезидентот, како и начинот на објавување на видот и висината

на трошоците, надоместоците и провизиите поврзани со работењето на сметките и начинот на известување за нивната промена, како и начинот на воспоставување и водење евиденција за ограничените сметки. Од оваа одредба се наметнува потреба од следниве објаснувања:

- Дали ова подразбира дека банката ќе има слобода при дефинирањето на динамиката и потребната документација или динамиката ќе биде дефинирана од законските, а документацијата е истата наведена во одлуката? Дали приложување на ревидиран финансиски извештај или документ обезбеден по електронски пат со пристап до трговски регистар каде што се води евиденцијата за правното лице во земјата во која е регистриран субјектот ќе се сметаат како важечки документи за ажурирање на податоците за нерезидентот правно лице?

- Како ќе се постапува со состојбата на ограничената сметка, дали во овој случај се работи за промена во терминологијата и ќе продолжат да се применуваат точките 63 и 146 од постојното Упатство за платен промет со странство, или ќе се измени само статусот на сметката без обврска за пренос на состојбата?

- Дали поимот ограничена сметка се однесува за правни и физички лица и дали условите за дефинирање на ограничена сметка треба да бидат исти за сите нерезиденти правни и физички лица?

- Дали може да се одобрува прилив на сметка со статус ограничена сметка?

ОДГОВОР

- Динамиката за ажурирање на документацијата за идентификација на клиентот треба да биде најмалку во согласност со Законот за спречување пари и финансирање на тероризам, односно документацијата треба да биде во обем кој ќе овозможи најмалку потврдување на статусот на нерезидент (за правно лице - точка 3.1. алинеја 1 и 2, за физичко лице - точка 3.2, алинеја 1). Начинот на обезбедување на документацијата потребна за ажурирање на клиентот - правно лице, може да биде и од сигурни независни извори, како и по електронски пат доколку банката има електронски пристап (линк) до сигурен и независен извор, како трговскиот регистар или друг регистар каде што се води евиденцијата за правното лице во земјата во која е регистриран субјектот. Со електронскиот пристап банката треба да утврди дека правното лице работи во континуитет од претходното ажурирање на сметката. Нерезидентите правни лица со статус на државни компании, ажурирањето на документацијата за идентификација на клиентот може да го направат и со документ заверен од матичната амбасада во Република Македонија, со кое се потврдува дека клиентот има статус на државна компанија и дека работи во континуитет од претходното ажурирање на сметките.

- Средствата на нерезидентската сметка со статус на ограничена сметка, банката нема обврска да ги пренесе на соодветна сметка за ограничени средства, но треба да оневозможи располагање со тие средства.

- Поимот ограничена сметка се однесува подеднакво за правни и физички лица.

- На сметката што има статус на ограничена сметка, банката може да одобрува прилив на средства (освен уплата во ефективни домашни или странски пари), но не може да извршува плаќања или исплата во ефективни домашни или странски пари (одлив).